

گزارش «شهروند» نشان می دهد با محدودیت تلگرام و واتساپ اقبال به پیام رسانی داخلی بیشتر شده است

بازگشت به بازی

شهروند | خبر مهم؛ واتساپ و تلگرام از دسترس خارج شدند. ۱۲ روز شاید هم کمی بیشتر و کمتر است که دسترسی به پیام رسانی های محبوب محدود شده. محدودیتی که سردرگمی کاربران را رقم زده تا به دنبال اپلیکیشن های جایگزینی. دوران میل به پیام رسانی های داخلی بازگشته و حالا بهترین فرصت است برای خودنمایی و تغییر ذائقه کاربر.

دو سال پیش شاید هم کمی بیشتر اختلال در اینترنت و واتساپ را برای مدتی از کاربران گرفت. کمی بیشتر هم فیلترینگ تلگرام را از میدان به در کرد تا کاربران برای بهره بردن به آن دست به دامن فیلتر شکن ها شوند. در همان بحبوحه بود که پیام رسانی های داخلی پا به عرصه گذاشتند تا سری در بین سرها در بیاورند. البته پیام رسانی های داخلی در آن بازه زمانی نتوانستند در قدمی رقابتی به میدان بیایند و کاستی هایشان بیشتر نمود پیدا کرد. در همان دوره کاربران از پایین بودن ظرفیت پذیرش این پیام رسانی ها گلایه کردند. عده ای هم از نبود زیرساخت این پیام رسانی ها گفتند.

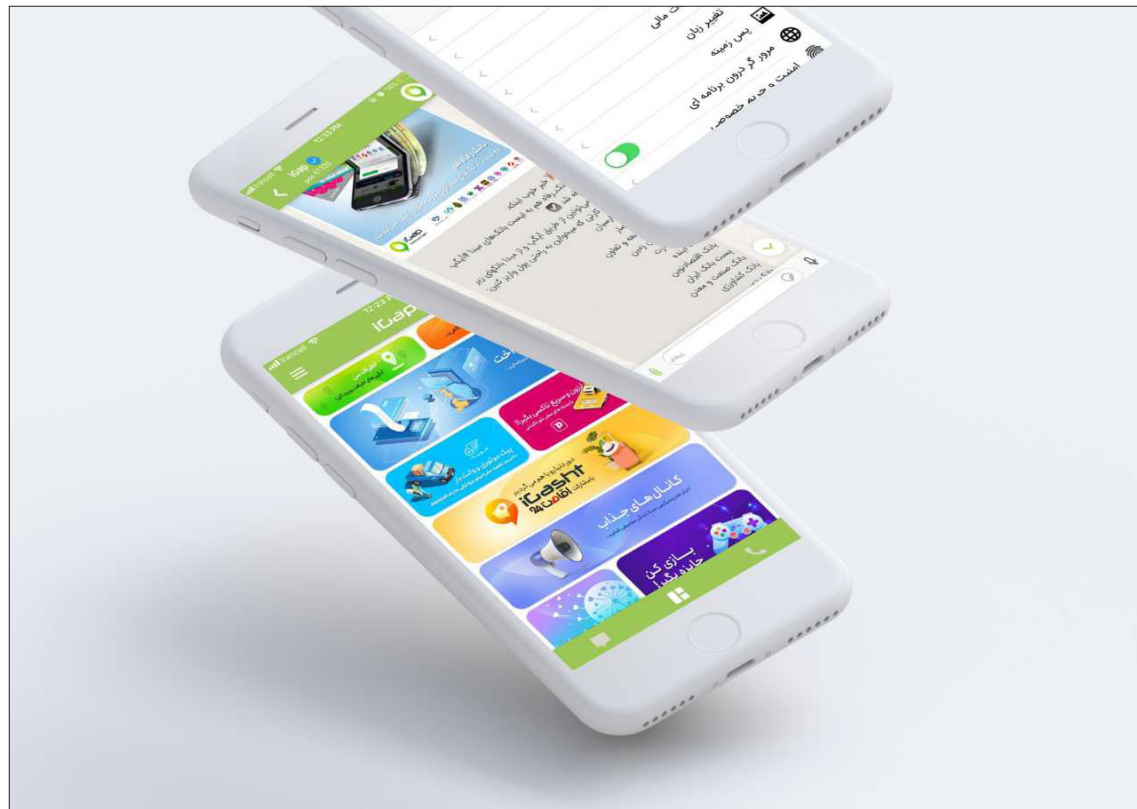
از این گلایه ها چند سالی می گذرد و دوباره شرایط به گونه ای رقم خورده که اقبال کاربران برای زندگی روزمره به پیام رسانی های داخلی بیفتند. هر چند باید منتظر ماند و دید این بار پیام رسانی های داخلی چگونه ظهور میدان دار این فرصت خواهند بود. هر چند مدیران عامل برخی از این اپلیکیشن ها از میزبانی شدن زیرساخت ها و بهبود شرایط این پیام رسانی های گویند.

در این میانه خبرها حاکی از این است که واتساپ و تلگرام برای ادامه فعالیت در ایران باید به تفاهمنامه با ایران تن بدهند. احتمالی که خیلی دور از ذهن به نظر می آید و این احتمال را قوت می بخشد که بعد از این امکان خودنمایی پیام رسانی های داخلی بیش از گذشته خواهد بود.

مجبور باشم استفاده می کنم

«امنیت ندارد.» دسترسی به واتساپ که محدود شد برای امور روزمره «بله» رانصب کرد. «برای فرستادن فایل صوتی هم با مشکل مواجه است! برای اولین بار باید حتما امکان دسترسی بدهیم.» فرستادن ویدیو هم یکی از دغدغه های او است. «فایل تصویری باید زیر ۱۰ مگ باشد تا پلتفرم بتواند بپوشد دهد.»

«مجبور باشم از «آی گپ» استفاده می کنم.» به گفته «محمود» «فضای «آی گپ» شبیه به تلگرام است.» با فیلتر شدن تلگرام «محمود» به اجبار محل کارش «آی گپ» رانصب کرد. «امنیت حریم

به باور این شهروندان پلتفرم داخلی فضایی است برای چت کردن یا ارسال عکس. «ارسال ویدیو و واقعاً سخت و طاقت فرسایی است. این پلتفرم کاربر را با محدودیت های مختلفی روبه رومی کند.» «سیامک» اما از پیام رسانی های داخلی راضی است. «در برهه ای که به هر دلیلی دسترسی واتساپ و تلگرام محدود می شود، پیام رسانی های داخلی گزینه خوبی هستند.» او هم بر محدودیت های پیام رسانی های داخلی واقف است. «گاهی اوقات در ارسال پیام ها تعلل دارد. حجم کاربران که بالا می رود، توانایی پوشش همه کاربران را ندارد اما تا حدودی کار راه می اندازد.»

از رویکای ۵۷ درصدی تا گپ ۸ درصدی

سهام پیام های داخلی از مشتریان بالای ۱۸ سال خیلی امیدوارکننده نیست. رویکای ۵۷ درصد، اینتا ۴۶ درصد، سروش پلاس ۲۶ درصد، بله ۲۲ درصد، آی گپ ۱۸ درصد و گپ ۸ درصد. آماری که خرداد ۱۴۰۰ از آن گفت. در میان پیام های متداول میان

خصوصی فاکتور مهم و غیر قابل چشم پوشی است. «او با توجه به باور عمومی معتقد است پیام رسانی های داخلی فاصله معناداری با نمونه های خارجی شان دارند. «در «آی گپ» ارسال ویدیو اغلب به مشکل برمی خورد. ظرفیت عضوگیری هم محدود است.»

«نصب پیام رسانی داخلی به میل شخصی ام نبود.» با محدود شدن اینترنت «مریم» هم برای امور مربوط به کارش پیام رسانی «بله» رانصب کرده است. «عضو شدنش با کالی در دسترس بود. بعد از بارها سعی و تلاش کد عضویت برایم آمد.» به اعتقاد این کارمند پلتفرم های داخلی نمی توانند هم پای واتساپ و تلگرام عمل کنند. «پیام رسانی های داخلی میان شهروندان محبوبیت چندانی ندارند و این باعث شده در صورت لزوم تنها با همکاران بتوان ارتباط گرفت.»

«سمنانه» سال ها پیش با فیلتر شدن تلگرام برای ارتباط گیری با همکارانش پیام رسانی «بله» رانصب کرده است. «در همه این سال ها سراغ این پلتفرم نرفتم تا امروز که دوباره دسترسی ها محدود شده.»

باتجربه تر شده ایم

این روزها با افزایش تقاضای کاربران روبه رو بودید؟
این روزها ۵۰ تا ۷۰ هزار کاربر ثبت نام داشته اند. در همین برهه حدود ۲۰ تا ۳۰ هزار کاربر قدیمی دوباره به پلتفرم برگشته اند. با وجود اینکه اغلب پلتفرم ها با همه کاربران روبه رو بودند، با این حال قطعی نداشتند و این برمی گردد به تجربه سال های قبل.

آیا تنها در برهه ایجاد اختلال در اینترنت شهروندان سراغ پیام رسانی های داخلی می آیند؟

متأسفانه باید بگویم ما کشوری هستیم که از نظر فرهنگی ساخت کشورمان را در هر زمینه ای کم ارزش تر می بینیم در قیاس با نمونه های خارجی.

اغلب شهروندان عدم تمایل به

راه طولانی در پیش داریم

این مسأله صحت دارد، البته نه در برهه کنونی. در سال های ۹۶، ۹۷ و ۹۸ پیام رسانی های داخلی آمادگی لازم را نداشتند، البته مدعی نیستیم در حال حاضر هم به اندازه واتساپ یا تلگرام زیرساخت ها مهیا هستند، اما بهتر از سال های پیش هستیم.

شرایط همیشه به گونه ای بوده که پیام رسانی های داخلی نتوانسته اند تجربه کاربران چند میلیونی را داشته باشند. البته در قیاس با پلتفرم های پیش رو ما چه از نظر سرمایه گذاری، چه منابع انسانی و چه ابعاد دیگر فاصله معناداری داریم.

در چه بازه های زمانی پیام رسانی های داخلی شاهد افزایش عضویت کاربران شان بودند؟

به واقع در شرایط قطعی

پلتفرم «گپ» از حمایتی برای یا گرفتن برخوردار بوده؟
مهم ترین حمایت وزارت ارتباطات موضوع راه اندازی مرکز داده شهید سلیمانی بود. ما با کمبود در حوزه زیرساخت ها روبه رو هستیم و راه اندازی مرکز داده شهید سلیمانی خیلی کمک کرد.

به گفته برخی کاربران پلتفرم های داخلی این روزها با مشکلاتی روبه رو بودند.

سه سال قبل مشکلاتی وجود داشت. در دوره های قبل از میان ۵-۶ پیام رسانی تعدادی با مشکلات پوششی روبه رو می شدند. اما در شرایط حال حاضر هیچ مشکلی به وجود نیامده تا امروز.

پیش روی خود نمی بینند. در شرایط فعلی کاربران نیازمند ارتباط گیری کاری در این فضاها هستند، برای همین به پیام رسانی های داخلی رو می آورند.

دلیل عده ای از کاربران برای عدم استفاده از پیام رسانی داخلی تامین امنیت خصوصی است. این مسأله تا چه اندازه جدی است؟

هر پلتفرمی در دنیا بی شک باید امنیت حاکمیتی و قانونی آن کشور را رعایت کند. در واقع هر پلتفرمی در ایران یا هر کشور دیگری الزاماتی دارد که ملزم به رعایت آنهاست. مدتی قبل ترکیه به توییتر اعلام کرد اگر سرورهای توییتر در کشورش نباشد، این پلتفرم را فیلتر می کند.

بسیاری از کاربران عنوان می کنند عضویت در پیام رسانی های داخلی سخت است و زیرساخت های لازم را برای افزایش کاربر ندارند.

مشترکان، واتساپ جزو پرکارترین هاست با سهم ۷۱٫۱ درصد. اینستاگرام در رتبه بعدی ایستاده با سهم ۴۹٫۴ درصدی، در این میان سهم تلگرام ۳۱٫۶ درصد است.

البته میلیون ها ایرانی هم در لیست کسانی قرار دارند که از سرویس های مختلف گوگل بهره می برند؛ از جی میل و گوگل مپ تا یوتیوب. در این میانه اینستاگرام به تنهایی بیش از ۳۰۰ هزار کسب و کار را در خود جای داده است.

سال ۹۷ بود که سرویشت تلگرام به فیلترینگ گره خورد. در همان برهه تعدادی از مخاطبان پیام رسانی های داخلی را جایگزین تلگرام کردند. اگرچه گزارش هایی هم دست به دست می شدند مبنی بر ضعف فنی و عدم امنیت این پیام رسانی ها.

محبوب ها: سروش، بله و گپ

در سال ۱۴۰۰ مرکز ملی فضای مجازی آماره ارائه داد مبنی بر رشد کاربران پیام رسانی های ایرانی. آماری در مقایسه سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۹۷. این آمارها نشان از رشد بالای کاربران پیام رسانی های ایرانی داشتند، البته نسبت به سال ۹۷ و پیش از فیلتر تلگرام.

همین آمارها از نصب ۵ میلیونی پیام رسانی سروش خبر می دادند، اگرچه تعداد کاربران فعال حدود ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر اعلام شد. سهم نصب پیام رسانی گپ یک میلیون و ۶۰۰ هزار نفر بود که حدود یک میلیون و ۳۰۰ هزار کاربر فعال به خود می دید. تعداد نصب بله حدود یک میلیون و تعداد کاربران فعال حدود ۵۵۰ هزار نفر برآورد شد. اینتا هم ۹۵۰ هزار دفعه نصب شده بود. اگرچه از این تعداد ۷۰۰ هزار نفر آن فعال بودند.

هر چند آخرین آمار معاون وقت حقوقی و امور مجلس مرکز ملی فضای مجازی روایتگر چیز دیگری بود. به گفته امیر خوراکیان در سال ۱۴۰۰ تعداد کاربر ثبت نام شده در اینتا ۱۱ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر اعلام شد. البته به روایت این آمارها تعداد کاربران فعال ماهانه حدود ۳ میلیون و ۳۸۰ هزار نفر برآورد شد.

تعداد کاربران ثبت نام شده در سروش پلاس ۱۲ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر اعلام شد. کاربران فعال این پیام رسانی هم ماهانه ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار نفر تخمین زده شد. سهم پیام رسانی بله ۸ میلیون و ۴۴۵ هزار نفر تخمین زده شد. از میان کاربران این پیام رسانی آمار کاربران فعال به یک میلیون و ۲۸۲ هزار نفر رسید. ثبت نام کنندگان پیام رسانی «گپ» حدود ۶ میلیون و ۳۰۰ هزار نفر اعلام شد. کاربران فعال این پیام رسانی هم ماهانه به حدود ۴ میلیون و ۴۰۰ هزار نفر رسید.

پلتفرم های داخلی را نبود تامین امنیت حریم خصوصی عنوان می کنند، این مسأله چقدر صحت دارد؟

این دغدغه بیشتر حاصل عدم آگاهی افراد از ضوابط قانونی اطلاعات در ایران و سایر کشورهاست. این روزها بارها تذکرانی در مورد ناامن بودن واتساپ به میان آمده است. بارها درباره باگ های امنیتی واتساپ گفته شده است. به نظرم کاربران دغدغه امنیت ندارند، این مسأله موضوعی است که تنها دهان به دهان می چرخد. وقتی وایبر فیلتر شد، کاربران به تلگرام کوچ کردند. تلگرام طی توافق ایران با روسیه بود. در چند سال اول فعالیت تلگرام چرا کسی ناراحت امنیت نبود؟ تلگرام ماهیت بیرونی نداشت و به سفارش ایران این پروژه راه اندازی شد. ایران هم مانند همه کشورها قانون بازرسی را اجرا می کند. در لیست کشورهای معروف کشوری نداریم که این قانون رعایت نشود. این قوانین بین المللی اند.

اینترنت این ارتباط بیشتر بوده، هر چند قبل از آن هم کاربرانی از این پیام رسانی ها استفاده داشته اند.

در برهه کنونی چه تعداد به کاربران پیام رسانی شما اضافه شده است؟

ما برعکس پلتفرم های دیگر کاربر جدید نداشتیم، اما کاربرانی که در کمپین ها، معرفی ها و تبلیغات به ما پیوسته بودند، دوباره فعال شده اند. به عبارتی فعالیت دوباره کاربران قدیمی ما سه برابر شده است، البته نسبت به ۱۲ روز پیش.

پیام رسانی های داخلی چقدر موفق ظاهر شده اند؟
ما کاربرانی را جذب کرده ایم، اما متأسفانه نتوانسته ایم این ارتباط را دائمی کنیم و منجر به تغییر ذائقه کاربران شویم.

کاربران برای این مسأله تاکید دارند که ارسال ویدیو در پیام رسانی های داخلی نیازمند دادن دسترسی کامل است.

هر آنچه یک آب مسنجری دارد دسترسی می گیرد، داخلی ها هم همان را می گیرند.